

ศีล ๕ จริยธรรมพื้นฐานสำหรับการเป็นมนุษย์

โดยท่าน ว.วชิรเมธี

ศีล ๕ เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “เบญจศีล” นั้น ชาวพุทธเราเอาแต่ท่อง ในทางปฏิบัติแล้ว หาผู้ปฏิบัติได้ครบทุกข้อค่อนข้างยาก นั่นอาจเป็นเพราะเรามีทัศนคติในเชิงลบต่อศีล ๕ ว่าเป็นข้อห้าม หรือเป็นกฎทางจริยธรรมที่พระมอบให้ ซึ่งไม่ใช่เรื่องเกี่ยวกับชีวิตของตนโดยตรง จึงไม่ยักนำมาปฏิบัติ แต่แท้ที่จริงนั้น ศีล ๕ ไม่ใช่ข้อห้าม แต่หากเป็น “ข้อฝึกปฏิบัติ” (สิกขาบท) ที่เราทุกคนโดยไม่จำเป็นที่จะต้องเป็นชาวพุทธ ขอเพียงแค่เป็นมนุษย์เท่านั้น ก็ควรจะรับมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติเพื่อฝึกพัฒนาชีวิตให้ตั้งงามล้ำเลิศในทุกๆ ด้าน

ศีล ๕ นี้ ในภาษาบาลีเรียกว่า “มนุษยธรรม” (ธรรมที่ทำให้คนเป็นมนุษย์) เพราะผู้ปฏิบัติตามศีล ๕ ได้ย่อมเป็นคนคุณภาพที่สามารถยกชีวิตให้พัฒนาขึ้นมาอีกระดับหนึ่งจากปุถุชนทั่วไปที่ยังคงใช้ชีวิตโดยการชักจูงของสัญชาตญาณเป็นส่วนใหญ่ ส่วนผู้ปฏิบัติตามศีล ๕ แล้วนั้น จะก้าวเข้าสู่การเป็นมนุษย์ผู้พร้อมที่จะร่วมเป็นส่วนหนึ่งส่วนแห่งสังคมอารยะที่สามารถจะนำพาทั้งชีวิตของตน ของคนอื่น และของสังคมโดยรวมไปสู่ความร่มเย็นเป็นสุขอย่างเกื้อกูลกันในวงกว้างทั่วทั้งโลก

สิกขาบท ๕ มีสาระสำคัญอันควรศึกษาปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

หลักประกันความมั่นคงของชีวิต

๑. ข้าพเจ้าขอตั้งสัตย์ปฏิญาณว่า จะไม่ละเมิด จะไม่คุกคามต่อชีวิตของผู้อื่น สัตว์อื่น ด้วยตนเอง และไม่ใช้ใครละเมิด ทั้งนี้ด้วยความตระหนักรู้เป็นอย่างดีว่า ทั้งตัวเราเอง และผู้อื่น สัตว์อื่น ต่างก็รักตัวกลัวตาย รักสุขเกลียดทุกข์เช่นเดียวกัน เรายังรักตัวเองฉันใด คนอื่น สัตว์อื่น ก็รักตัวเองฉันนั้นเหมือนกัน เพื่อให้ชีวิตของข้าพเจ้าเป็นชีวิตที่ไม่เบียดเบียนทำร้ายใคร ทั้งโดยตรงและโดยอ้อม ข้าพเจ้าขอสมาทานปฏิบัติตามแนวทางแห่งพระพุทธองค์ที่ว่า “เมื่อเธอทอดตามองไปยังจตุรทิศแล้ว ย่อมไม่พบใครที่จะเป็นที่รักยิ่งไปกว่าตนเองฉันใด ตนของผู้อื่นก็ย่อมเป็นที่รักของเขาฉันนั้นเหมือนกัน ด้วยเหตุนี้ จึงไม่ควรเบียดเบียนตนและไม่ควรเบียดเบียนผู้อื่น หรือไม่ควรฆ่าใคร และไม่ควรรใช้ใครให้ไปฆ่า”

หลักประกันความมั่นคงของทรัพย์สิน

๒. ข้าพเจ้าขอตั้งสัตย์ปฏิญาณว่า จะไม่ละเมิดต่อทรัพย์สิน และกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินของผู้อื่นด้วยตนเอง และไม่ใช้ใครให้ละเมิด ทั้งนี้ด้วยความตระหนักรู้เป็นอย่างดีว่า ทรัพย์สินของใคร ใครก็รัก ของๆ ใครๆ ก็หวงเรารักและหวงแหนในทรัพย์สินของเราฉันใด คนอื่น สัตว์อื่น ก็รักและหวงแหนในทรัพย์สินของเขาฉันนั้น เมื่อทรัพย์สินของเราถูกขโมยหรือปล้นพรากจากเราไป เราย่อมทุกข์ฉันใด คนอื่น สัตว์อื่นก็ย่อมทุกข์ฉันนั้นเหมือนกัน

หลักประกันความมั่นคงของสถาบันครอบครัว

๓. ข้าพเจ้าขอตั้งสัตย์ปฏิญาณว่า จะไม่ละเมิดต่อจริยธรรมทางเพศของคู่ควง คู่รัก คู่ครอง และเพศตรงข้าม ทั้งนี้ด้วยความตระหนักรู้เป็นอย่างดีว่า การละเมิดต่อจริยธรรมทางเพศของคู่ควง คู่รัก คู่ครองโดยปราศจากสติและความรับผิดชอบ นำมาซึ่งความทุกข์อย่างใหญ่หลวงทั้งต่อตัวผู้ถูกละเมิดและต่อครอบครัวของเขาหรือของเธอ ด้วยเหตุนี้ ข้าพเจ้าจึงตั้งใจว่า หากข้าพเจ้าไม่พร้อมจะรับผิดชอบชีวิตของผู้ใดแล้ว ข้าพเจ้าจะไม่มีความสัมพันธ์ฉันชู้สาวกับคนๆ นั้นเป็นอันขาด เพราะความสัมพันธ์ที่ปราศจากความรัก ปราศจากสติ และปราศจากความรับผิดชอบนั้น คือ ต้นธารแห่งปัญหาชีวิตที่หนักหนาสาหัสอันไม่รู้จบสิ้น

หลักประกันความมั่นคงของสิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร

๔. ข้าพเจ้าขอตั้งสัตย์ปฏิญาณว่า จะไม่กล่าววาจาที่ปราศจากสติอันเป็นเหตุให้เกิดความเดือดร้อนแก่ผู้อื่น สังคม ประเทศ และมวลมนุษยชาติ และทุกครั้งที่พูด ข้าพเจ้าจะพยายามหลีกเลี่ยงการกล่าวคำพูดที่เป็นคำโกหก คำหยาบคาย คำเพ้อเจ้อ คำส่อเสียด คำยุให้แตกความสามัคคี แต่จะพยายามพูดถ้อยคำที่เปล่งออกมาจากการเจริญสติอย่างดีที่สุด โดยเลือกพูดแต่ถ้อยคำที่เป็นความจริง เป็นประโยชน์ เป็นสิ่งที่มีหลักฐาน เป็นถ้อยคำที่ประสานสามัคคี และเป็นถ้อยคำที่สอดคล้องกับกาลเทศะ ประการสำคัญที่สุด ทุกถ้อยคำที่เปล่งออกมาจะต้องประกอบด้วยจิตเปี่ยมเมตตาเสมอ ทั้งนี้เพราะตระหนักรู้เป็นอย่างดีว่า การเปล่งวาจาที่ปราศจากสติและขาดความรับผิดชอบนั้น เป็นสาเหตุแห่งความเข้าใจผิด เป็นต้นทางของความหม่นหมองครองทุกข์สำหรับผู้ถูกพาดพิงเป็นที่มาของการทำลายเพื่อนมนุษย์ให้แตกสามัคคี ก่อให้เกิดความเกลียดชัง ปลุกฝังทัศนคติในแง่ลบ และอาจลุกลามเป็นสงครามระหว่างมนุษยชาติได้ทุกเมื่อ

หลักประกันความมั่นคงของสุขภาพ

๕. ข้าพเจ้าขอตั้งสัตย์ปฏิญาณว่า จะไม่ดื่มสุรา และเครื่องดื่มที่มีส่วนผสมของแอลกอฮอล์ และ/หรือ สิ่งเสพติดทุกชนิดที่เมื่อดื่มแล้วจะทำให้ประมาทขาดสติอันเป็นการสูญเสียปกติภาพแห่งความเป็นมนุษย์ ทั้งนี้เพราะตระหนักเป็นอย่างดีว่า การดื่มสุรา หรือเครื่องดื่มที่ประทุษร้ายต่อสติสัมปชัญญะใดๆ และการเสพสิ่งเสพติดทุกชนิดนั้น เป็นประทุแห่งความเสื่อมสุขภาพ เสื่อมสติสัมปชัญญะ เสื่อมทรัพย์ เสื่อมเกียรติภูมิชื่อเสียง เสี่ยงต่อการทะเลาะวิวาทุ่นวายเป็นอันอันตรายทั้งต่อชีวิตและต่อครอบครัวอันเป็นที่รักยิ่ง หรือในบางกรณีอาจเป็นอันตรายนุญลามกว้างไกลต่อความสุขและสวัสดิภาพของสังคมโดยรวมอย่างคาดไม่ถึงอีกด้วย

ที่มา คัดย่อจาก Post Today

รูปภาพ MGR Online